UNIV. BIBLIOTH.
* 1907 *
HELSINGFORS

AARNI KOUTA

TULIJOUTSEN

HELSINGISSÄ 1905,
HELSINGIN UUSI KIRJAPAINO-OSAKEYHTIÖ

Senssuurin hyväksymä, Helsingissä 12 p. lokak. 1905.

AARNI KOUTA

TULIJOUTSEN

RUNOJA

HELSINGISSÄ 1905
YRJÖ WEILIN, KUSTANTAJA

Tulijoutsen.

Uhman joutsen, tulipuna lintu,
purppurana palaa sen sulkien sulkku,
kypeniä syytää sen silmien tuli,
korkeata kaulaa se ylpeenä kaartaa
ja sydämien veressä kylpee.

Uhman joutsen, joikuva joutsen,
tulimieli, tulilaulu lintu.
Kauan se veressä ihmisten soutaa,
kauan se piilee suonien punassa,
kauan se lymyy mielien yössä
joluen, joikuen hiljaa.

Hurmeesta, hurmasta lintu se lähtee,
levittää purppurapaloiset siivet,
nousevi joikuen ilmojen teille,
laulavi puuntavan avaruuden alla
laulunsa suitsevan pilvien halki
ja porteille taivahan päätyy:

„Leimussa liekkien kaiu mun uhmani,
laula liekkien lailla!
Laula kun palavi taivahan talo,
laula kun hehkuvi ilmojen pielet,
sankea savu kun ilmoja kiirii,
pitkä kuin ukkosen lonka!
Laula sa vapautta valloista taivaan,
laula sa tulena, viimana vingu,
puhalla, lakaise puhtaaksi ilma,
puhtaaksi tahmasta nöyrien maa,
kirkasta, kaunista uutehen ruskoon,
uutehen uskoon,
sytytä uusien tulien liekki,
suurempi entistä, kauniimpi vanhaa,

sytytä ihmiset, sytytä sielut
ja sammu sitten kuin sammuva päivä,
toukoja nuoria siunaa.“

Laulavi lintu, suitsuvi sulka,
syytävi kypeniä silmien pätsi,
taivahan tammiset seinät vaappuu —
laulavi, tummuvi jumalan tuli
ja enkelilaulut lakkaa.

LUSIFERIN KANNEL.

Joululaulu tytölleni.

Muut juhlivat joulua Jeesuksen,
ma istun sun kuvasi eessä.
Muut juhlivat laulaen, riemuillen,
mut minun on silmäni veessä.

Ma elämän sumuhun eksyin pois,
pois iloista liiaksi varhain.
Ja sinäkin kaukana luotain oot,
sinä seimilapseni parhain.

Niin sairas, sairas raukea
on armahani mun.
Hän itki, kärsi, taisteli
mun kanssain taistelun.

Me korkealle pyrimme
pois orjain kahleista.
Mut epäilimme, eksyimme,
löi meidät maailma.

Hän itki, itki katkeraan —
ja raukka raukesi,
pää patjalle, käs' rinnalle,
mun valju tyttöni.

Yö synkkä uhkaa ulkona,
tuul' huutaa, vaikeroi.
Mut nuku, nuku rauhassa,
jo taisto levon toi.

Jokaista yötä seuraapi
uus' aamun ruskotus;
suurinta sielun taistoa
myös suurin vapaus.

Ei armaani, taistelu konsana ei
se meille lepoa suo,
se kutsuu vain uutehen taisteluun,
se tulta uutta vain luo.

On orja, ken hetkenkin väistyä voi,
kun korkeesta kamppaillaan.
Siis uhmaten, leimuten, taistellen
vain voittoon tai kuolemaan.

Me rikomme, nautimme, uhmaamme,
— se taivast' on elämämme,
ja helvetin tuli jos seuraakin,
niin jatkuuhan liekintämme.

Me jätimme isät ja äidit ja siskot,
nyt sitehet särjetyt, katkotut on.
Nyt yhdessä vapaina, kahleitta käymme
me ylpeinä uhmaten taistelohon.

On sitovat, polkevat kotien kahleet,
on orja, ken rikkoa niitä ei voi,
kun vapaus kutsuvi taistelijoitaan,
kun määränä nousevan päivän on koi.

Tuntemattomille merille.

Vettä, vettä kyntää haaksi,
painui kofi aaltoin taaksi,
takana ja eessä merta —
päättyneekö taival kerta?

Aallot purjettamme kantaa,
etsii haaksi uutta rantaa,
rantaa, mihin nousee kansa,
vapaa, ylpee voimastansa.

Etsii purjeet uutta maata.
Kahleissa ei koskaan saata
nousta suku, suuri, vapaa,
joka vieroo isäin tapaa.

Vettä, vettä kyntää haaksi,
painuu kaikki aaltoin taaksi,
takana ja eessä merta,
päättyneekö taival kerta?

assa 1905.

Joutsen.

Ui joutsen vettä välkkyvää,
ilona rannat raikui,
soi kaislat päivän kullassa
ja lintuin laulut kaikui,
ui joutsen kaulaa kaartaen,
loi katseen syviin vesiin
ja näki linnun valkean
soutavan sieltä esiin.

Se oli puhdas, loistava
kuin talven puhtain hanki.
Sukelsi joutsen syvyyteen,
hän kuvansa ol' vanki,
ui, velloi synkät pohjaveet,
mut palas murhemiellä,
ei löytänyt hän kultaansa
vuolaitten vetten tiellä.

Soi suruisina kaislat niin,
ja kylmi päivän helle.
Ui joutsen surren kultaansa
selälle viluiselle.
Se kauan souti kaivaten,
mut kerran poikki aavan
se näki linnun valkean
luoksensa soutain saavan.

Hän kuvaksensa tunsi sen,
mi syviin vesiin haipui,
nyt sitä vastaan riensi hän,

rinnalle kullan vaipui.
„Sun vihdoin löysin, armaani“,
niin joutsen sille puhui,
„ain' eessäin kuvas nähnyt oon“.
Puut rantain rauhaa huhui.

Myrsky.

Yö on tumma, meri lepää
tyvenenä, laajana,
kuvastellen peilihinsä
taivaan tähtitulia.
Huokuu rantain raskaat tuoksut,
suuri, kaunis meri on!
Suuri, kullankimmeltävä,
mutta kylmä, eloton.

Huomenissa herää ilma,
myrsky riehuu raivoissaan.
Meri korkeuksiin paiskoo
levänneitä laineitaan.
Näyttää syvyytensä aarteet,
voimansa ja vihansa.
Nyt se elää, päivä kultaa
tanssivia aaltoja.

Niin myös ihminenkin herää
rakkaus kun hänet lyö.
Katoo heikot hämyhaaveet,
päivän tieltä väistyy yö.
Syvyytensä hänkin näyttää,
vihansa ja voimansa,
särkee kuvat vieraan taivaan,
elää omaa autuutta.

Suutelo.

1.

Kesän kukoistivat valkoliljat,
kaihon, kaipuun haavemieli kukat.

Saapui syksy, vilu kuolinvaippaan
kietoi luonnon, mutta liljat seisoi
yhä vielä lumivalkeissansa.

Palas yöhyt, liljain rakastettu,
joka kesän kaiken poissa viipyi,
liljain valotulvaan nääntyessä.

„Suuta anna“, kuiski kukat sille.

Hyiset huulet valkoteriin painui,
syttyi tähdet syksytaivahalle,
helkkyi hallan hopeaiset helmet,
helkkyi helmet, kulisivat kullat,
kalskahteli kylmän teräskannel,
värjyi yö ja värjyi valkoliljat.

Mutta sarastaissa maa ol' valkee,
hanget hopeisina kimmelsivät,
kaikki nukkui talven sikiunta.

2.

Oli sielusi valkea liljan kukka,
minä olin yö.
Suutelin kylmäksi uniesi umpun,
kimmelsi tähtien vyö.

Talvisten tähtien, kylmien tulten
haudalla haaveiden.
Mutällös sielusi talvea pelkää,
se uuden tuo keväimen.

Hekuma.

Tuhansia ihmisiä elämässä kulkee,
tuhansia tulia he rintaansa sulkee.
Yksi on sammumaton, voimakas ja ainoo,
hekuman hehku aina ihmisiä vainoo.

Toiset ovat lahoja ja toiset ovat rautaa,
tuli lahon polttavi ja syöksevi sen hautaan.
Ken on taasen rautainen, sen liekki karkaisevi.
Pala liekki suurena ja rakenna ja revi!

Lusifer soittaa.

Leimuaa tähdet, leimuaa tähdet,
kylmänä kumisee pakkasyö.
Lumi hopeahelminä hohtaa,
tuike tuikkehen palaen kohtaa,
leimuaa tähdet, leimuaa tähdet,
Lusifer kultakannelta lyö.

Lusifer soittaa, Lusifer soittaa,
helmenä värjyvi pakkasyö,
kumisee, kajaa.
Kaiku sävelten vaunuilla ajaa
kenttiä korkean taivahan.

Sävelet paisuu, sävelet paisuu,
kiihkoisa kannel kiehtoen soi,
jylisee taivahan pilarit jylhät,
humisee päärlyiset autuuden portit,
humisee, kaikuu
korkea yö.

Lusifer soittaa, kiehtoen kaikuu
kannel kiihkojen leimuvien.
Ihmiset kiihkojen soiton kuulee,
unohtuu pakkanen, talviyö.

Lusifer soittaa, ihmiset tanssii,
lieskat taivaan kannella lyö.
Ihmiset tanssii, ihmiset tanssii,
palavana pyörteenä karkelo käy,
elämän karkelo, verien tanssi,
tulipuna tanssi,
kun Lusifer soittaa,
tulipuna tanssi,
kun karkeloi veri
suonissa kiihkoisten ihmisien.

Lusifer soittaa,
veri väkevänä, kiihkeänä suonissa palaa,
ihmiset palaa,
räiskyvi tulipalo-pakkasyö.

Kun lemmestä muinoin lauloin,
minä lempeä tuntenut en.
Sen tuloa vainen ma vuotin
kuin koittoa keväimen.

Nyt lemmen, lemmen mä tunnen —
se on korkea, synkkä kuin yö.
Mut enää en voi minä laulaa,
veri tummaa tulta vain lyö.

UAMAAJAT.

Uhmaajat.

— Mitä hyötyä ylpeiden uhmasta on,
niin miettivät nöyrinä ryömivät joukot,
he särkevät suojat vain yltämme —
— Ei tarvitse saastanne suojaa, houkot!

Ja hyötyä uhmaajat aattele ei,
he tahkovat vaan tuhon kalskavan teräa,
he särkevät, jällehen rakentaa
se polvi, mi kerran suurena heräa.

Rukoilijoille.

Te rukoilette! Kurjat anoo vaan,
näyrästi ottain, mitä annetaan.
Ei ylpeet koskaan rukoilemaan taivu,
ei polvillensa milloinkaan he vaivu.

On kurjaa maassa maaten kerjätä,
on kurjaa syntejänsä itkeä!
Jos väärin teit, niin korjaa vääryytesi,
jos köyhä olet, kanna puutteheesi!

Kuolemaan vihityt.

Jo veikot, veikot nouskaamme,
ei muuten lopu yö,
ei katkee orjankahlehet,
ei koston hetki lyö.
On arkiryysyt yllämme,
ne vaihtuu purppuraan.
Nyt lailla Spartan sankarein
me käymme juhlimaan.

On raskaat orjankahlehet,
on raskast' arkityö.
Me katkomme ne kahlehet,
jo tulta säilät lyö.
On pieni, harva joukkomme,
ei väistyä se voi.
Me oomme kuoloon vihityt,
häävirttä kalvat soi.

Me sokeasti ryntäämme,
vaippamme kasvoilla.
Me kuolemme, mut itsekin
kylvämme kuoloa.
On taistelumme toivoton,
ei koita aamun koi.
Mut siksi säilät hurjemmin
vain yössä salamoi.

Ol' elo arkiraadantaa,
se kahleet antoi vaan.
Nyt katkotut on kahlehet,

me käymme juhlimaan.
Me vaikenimme elossa,
nyt saamme uhmata.
Me kuolemme, mut itsekin
kylvämme kuoloa.

Cola di Rienzi.

Cola di Rienzi, uneksija öinen,
purppuratogainen, seppelepää,
kiireellä korkean palatsin seisoo,
Rooma allansa myllertää.
Rooma tulimerenä läikkyy,
soihdut hulmuu ja manttelit väikkyy,
kaduilta, toreilta huutoja kaikuu,
„Kalpoihin veikot“, kaikkialta raikuu,
„kahlehet katkomme, valtio vapaa
nouseva vuossatain haudasta on.“

Cola di Rienzi, uneksija öinen,
purppuratogainen, seppelepää,
kiireellä korkean palatsin seisoo,
Rooma allansa myllertää.
Kansan kalpoihin, taistoon hän nostaa,
verellä vapauden tahtoo hän ostaa —
koittavi huomen, on tyhjinä kadut,
umpehen laastut on uhmaajan ladut,
jotka hän aukaisi vapauden tulla,
kansa ja valtio nukkuvi taas.

Cola di Rienzi, uneksija öinen,
purppuratogainen, seppelepää,
vaikka sa sorruit, sota-unes aina
suurena sieluissa kimmeltää.
Nousit, tuhansille maalin sa annoit,
ylväänä seppelepäätäsi kannoit.
Tuhansia hallitsit, kaikki sun kuuli,
kuljit kuin ilmojen kahleeton tuuli,
nousit ja kruunasit itsesi kultaan,
loistit ja sammuit purppurahan.

Tukholmassa helmik. 05.

Attila.

Attila kulkee, Attila kulkee,
kumajavi kaviot ja täriseví tanner,
karjuen hunnien laumat hyökkää
kiitäen myrskynä seudusta seutuun,
polkien, pirstoen, ruhjoen, raastain,
polttaen poroksi kaupungit, kirkot,
sortaen tornit ja pylväät ja nirkot,
nostaen, laskien tuliterä kalpaa,
huuhdellen hurmeella kentät ja kummut,
peittäen ruumiilla ruskeat nurmet
ja tallaten peltojen viljan.

Attila kulkee, Attila kulkee,
hurmeessa kahlovi korskuvat ratsut,
raskaita huuruja taivaalle täyttää,
vapisevi, vaappuvi verinen tanner,
iskevi salamoina tuliterä kalvat,
kaatuvi ihmiset kuin kulokorret,
taipuvi nöyrinä pelkurijoukot.
Ruhjottu, raastettu Europa ompi,
ruhjottu kirkon ja kahleiden maa!

Terve, oi barbari, julma ja raaka,
terve, terve sä tuliterä kalpa,
kaada ja lakaise nyörien joukot,
revi ja raatele luostarit, kirkot,
pirsto kahleet ja kahleiden luojat,
tallaa ahtahat siveyskaavat,
kiveä päälle kiven ei jääköön!
Terve, terve sä tuliterä kalpa,
aikansa eläneet hautansa saavat,
paranevi jällehen syvätkin haavat,
väkevänä nousevi elämä taas!

Attila kulkee, Attila kulkee,
karjuen hunnien laumat lentää,
vapisevi, vaappuvi verinen tanner,
nousevi, välkkyvi tuliterä kalvat,
kortena ihmiset myrskyssä kaatuu,
kuolevat, riutuvat vanhat pois.

Laulu äitini haudalla.

Sa nuorena sammuit, sa nuorena sammuit,
sun kuolema keskeltä karkelon vei.
Viel' leimusi poskillasi elämän ruusut,
ja sydämesi veltona sykkinyt ei.

Sa nuorena sammuit, sa nuorena sammuit,
sa hautaasi tanssit, et hoippunut, oi!
Siks riemuiten, kiittäen kantele kaikuu,
siks ylistäen lauluni sinulle soi.

En rakasta horjuvaa, vaappuvaa vanhaa,
en kuivia oksia elämän puun.
Minä rakastan nuoruutta, tanssia, tulta,
en haikeita virsiä vapisevan suun.

Minä rakastan sitä, ken ajoissa lähtee,
ei taakaksi muille ja itselle jää.
Ei vanhoja, raihnaita elämä kaipaa,
on taistossa tiellä vain harmajapää.

Sa nuorena sammuit, sa nuorena sammuit,
siks kummullesi kauneimmat kukkani vien.
Sa hautaasi tanssit, et hoippuen käynyt,
se määrä on minunkin taistoni tien.

Laulujen laulu.

Milloin kirkas kesätaivas,
milloin jylhä ukkosyö,
mutta aina tulta, joka
synnyttää tai pirstaks lyö.

Missä seisot, siinä seiso,
älä väisty vaaksaakaan!
Ole kylmä, säälimätön,
älä emmi, iske vaan!

Lapselleni.

Sua isättömäksi kun kutsutaan,
oma lapseni, lapsikulta,
niin näytä, ett' tuholiekkiä ei
voi syntyä ilman tulta!

„Kuolleet kuolleita haudatkoot“,
Kristus opetti kerran.
Nyt elämää, iloa hautaavat,
seuraajat saman herran!

„Sitä jumalan säätä!“ huokaillaan,
kun syysmyrsky sadetta ruutuihin hakkaa.
— Miks palvella lainkaan niin räntäistä herraa,
on parempi vaalia räiskyvää takkaa!

Lyö salama.
Sinipunerva säihky
pilviä puhkoo,
ilmoja viiltää
kuin Saatanan säilä.
Pirstovi kylät ja kaupungit, kirkot
kuloksi, karreksi polttaen kaikki,
ja ihmiset ihaillen
etäältä katsoo,
kun vaaraa ei näy.

Mut säihkyä jylinä
jylhä kun seuraa
kiirien lakea

korkean taivaan
kuin vaskiset vaunut,
miss' ajavi velhot
paeten ilmojen
etäisiin ääriin,
niin nöyrinä pelosta
polvilleen vaipuu
hullut, houkkiot ihmiset.

Mielipuoli.

Hän lauloi sielunsa kauneimmat kuiskeet,
haastoi syvimmät sävelet sen.
Hän vihasi, uhmasi, leimusi, lempi
ja ylisti suuruutta ihmisien.

He virkkoivat: „Mielipuoli on hän.“

Sitä surren mielipuoleks hän tuli,
entisyyttänsä pilkkasi,
painoi kasvonsa itkien tuhkaan,
ruoski ihonsa katuen veriin
ja uhmaansa anteeksi rukoili.

He virkkoivat: „Herralle kunnia, kiitos,
hän terveeksi tullut on uudelleen,
hän jälleen saanut on järkensä valon,
hän palannut on lammashuoneeseen.“

Lasit täyteen!

Lasit täytehen veikot, me juhlimme nyt,
lasit täytehen viinien tulta!
Me maljan polttavan, kiehuvan juomme,
me ruusutarhoja hetkeksi luomme.
Mitä siitä jos myrsky ne särkevi taas,
pala kauan ei ruskojen kulta!

Lasit täyteen, me juhlimme, nauramme nyt,
ilohuutomme ilkkuen kaikuu!
On ihmiset saitoja, viisaita vallan,
he kokoovat, säästävät varalta hallan,
he tunne ei rikkautta tuhlarien.
Ilonaurumme uhmaten raikuu!

Me tuhlaamme, ilkumme, nauramme nyt,
joka hetki on tanssia, tulta!
Te kateina käytte, me unhotamme, juomme
ja heräämme taasen ja hetkessä luomme,
mitä viikoissa, vuosissa te ette tee,
pala kauan ei ruskojen kulta!

Me emme kaipaa syntein vapahtajaa
suursynnin: säälin maailmaan mi toi,
vaan odotamme Häntä, joka meidät
pelastaa tuosta messiaasta voi.

Kainin merkki.

Me vapaina synnyimme maailmaan,
ei painanut harteita risti,
ei jäytänyt jänteitä orjuuden rauta,
ei vinkunut yllämme pakkojen piiska,
me vapaina synnyimme maailmaan
ilovälkkyvän auringon alle.

Me vapaina synnyimme maailmaan,
te piirsitte otsaamme merkin,
te painoitte rintaamme rikoksien ristin,

te valelitte päähämme saastaista vettä
muka verellemme jäähdykettä.
Te loihditte yhdeksi kaksi lihaa,
te kylvätte salaista sortoa, vihaa,
te syötätte lihaa ja juotatte verta
sen miehen mi ristillä surman sai kerta,
te riistätte äitien rinnoilta lapset,
te kastelette viattomat hapset
ja luette lukuja velhon.

Me vapaina synnyimme maailmaan,
te piirsitte otsaamme merkin,
joka valtaanne meidät iäksi sitois,
joka himomme, halumme ristihin nitois,
joka rauhan tähtenä loistais.

Ja se merkki se otsassa iäti hehkuu,
sitä pois pese ei vesi eikä veri,
se tuskan tähtenä kiiluu.
Se merkki on orjuuden, velhojen vallan,
se punaisena vihana palaa.

Se palaa synkkänä merkkinä Kainin,
se veremme kaameaksi leimuksi muuttaa,
se sytyttävi ohimoille kirojen kimman,
se herättävi aivoihin verisen vimman.
Me kuljemme otsalla orjuuden merkki,
mi helvetin tulena polttaa.

Me kuljemme otsalla kypenöivä merkki,
te miekkaanne ette voi nostaa.
Me kuljemme rinnassa salamoiva risti,
nyt aikamme tullut on kostaa.
Te ette voi iskeä, siksi me iskemme,
ja iskemme siksi kun kahlehet katkee,
me iskemme siksi kun velhojen valta
murtuu,
me ruhjomme, raastamme luolanne, templinne
ja särjemme jumalainne kuvat.

Me tahdomme pestä sen merkin pois,
mi synkeänä otsalla palaa.
Me tahdomme vapaina, kahleitta kulkea

ristiä vailla, vietissä veren,
helmassa elämän hyrskyvän meren.
Me tahdomme ylpeinä kohottaa
ylös taivaalle uhmaavan otsan.

Suom. kaunok. I.
Kouta

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA
120 101 9938